

ZRUŠEN STUPEŇ
UTAJENÍ

ROZKAZ

MINISTRA VNITRA

Výtisk č. 69

DNE 12. 11. 97 PODPIS F. B. 19

ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

Ročník 1976

V Praze dne 10. prosince 1976

Číslo 41

Zrušeno podle NMV ČSFR č. 14/1992
Ochrana státních hranic Československé socialistické republiky
(oddělení pasové kontroly)

K zabezpečení jednotného výkonu služby oddělení pasové kontroly

v y d á v á m

služební předpis OSH-I-5 (zprav) "Ochrana státních hranic Československé socialistické republiky (oddělení pasové kontroly)".

U k l á d á m

náčelníku hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic

- a/ zajistit, aby s předpisem byli v potřebném rozsahu seznámeni vojáci Pohraniční stráže a podřízení příslušníci Sboru národní bezpečnosti a zabezpečit jeho přesné dodržování;
- b/ vydat k provedení předpisu instrukci pro výkon služby oddělení pasové kontroly.

Z r u š u j i RMV č. 3/1967 a jím vydaný služební předpis A-oper-I-2.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem 1. května 1977.

Čj. OSH-0070/OPK-1976

Ministr vnitra:
doc. PhDr. Jaromír OBZINA, CSc., v. r.

Obdrží:

M, N, útvary FMV, HSPSOSH,
náčelníci KS SNB

Na vědomí:

MV ČSR, MV SSR

Z á z n a m

S rozkazem byli seznámeni (dne - kým): _____

Opatření učiněná k provedení rozkazu: _____

Kontrolou pověřen: _____

Datum: _____

Podpis náčelníka: _____

X11- 0022/77 S.A. 74
F E D E R Á L N Í M I N I S T E R S T V O V N I T R A

OSH - I - 5 (zprav)

Výtisk č. * 000002

OCHRANA STÁTNÍCH HRANIC
ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ
REPUBLIKY

(oddělení pasové kontroly)

P r a h a 1976

F E D E R Á L N Í M I N I S T E R S T V O V N I T R A

Vydáno RMV ČSSR č. 41
ze dne 10. prosince 1976

O C H R A N A S T Á T N Í C H H R A N I C
Č E S K O S L O V E N S K É S O C I A L I S T I C K É
R E P U B L I K Y

(oddělení pasové kontroly)

P r a h a 1 9 7 6

OSH - 1 - 5 (zprav)

Tento předpis obsahuje

a/ 58 stran textu,

b/ doplňky:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

R O Z K A Z

ministra vnitra

Československé socialistické republiky

Ročník 1976

V Praze dne 10. prosince 1976

Číslo 41

Zrušeno podle NMV ČSFR č. 17/1992

Ochrana státních hranic

Československé socialistické republiky

(oddělení pasové kontroly)

K zabezpečení jednotného výkonu služby oddělení pasové kontroly

v y d á v á m

služební předpis OSH-I-5 (zprav) - „Ochrana státních hranic Československé socialistické republiky (oddělení pasové kontroly)“.

U k l á d á m

náčelníku hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic

- a/ zajistit, aby s předpisem byli v potřebném rozsahu seznámeni vojáci Pohraniční stráže a podřízení příslušníci Sboru národní bezpečnosti a zabezpečit jeho přesné dodržování,
- b/ vydat k provedení předpisu instrukci pro výkon služby oddělení pasové kontroly.

Z r u š u j i RMV č. 3/1967 a jím vydaný služební předpis A - oper - I - 2.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem 1. května 1977.

Čj. OSH - 0070/OPK - 1976

Ministr vnitra:

doc. PhDr. J a r o m í r O B Z I N A, CSc., v. r.

OBSAH

	Strana
Hlava první	
Státní hranice a hraniční přechody	7
Hlava druhá	
Oddělení pasové kontroly	8
Hlava třetí	
Úkoly OPK	9
Hlava čtvrtá	
Povinnosti funkcionářů a příslušníků OPK	14
Hlava pátá	
Zpravodajská práce u OPK	21
Hlava šestá	
Kontrola cestovních dokladů	22
Hlava sedmá	
Osobní prohlídky, prohlídky zavazadel a do- pravních prostředků	23
Hlava osmá	
Hlídky OPK	31
Hlava devátá	
Odbavování diplomatů, konzulů a význačných osob	36
Hlava desátá	
Kontrola přepravy tiskovin a nepovolených publikací	39
Hlava jedenáctá	
Vyhledávací činnost příslušníků OPK	42

Hlava dvanáctá

Používání zpravodajské a operativní techniky a operativně taktických prostředků	44
--	----

Hlava třináctá

Vojsková ochrana hraničních přechodů	46
--	----

Hlava čtrnáctá

Režimní opatření na hraničním přechodu	51
--	----

Hlava patnáctá

Spolupráce OPK s útvary FMV, SNB a ostatní- mi orgány	53
--	----

Hlava šestnáctá

Zdravotnická ochrana státních hranic na hra- ničních přechodech	54
--	----

Hlava sedmnáctá

Vedení dokumentace na OPK	56
-------------------------------------	----

**OCHRANA STÁTNÍCH HRANIC
ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY
(oddělení pasové kontroly)**

H l a v a p r v n í

Státní hranice a hraniční přechody

Čl. 1

Státní hranice Československé socialistické republiky (dále jen „státní hranice“) jsou myšlenou čarou, která odděluje na povrchu země a svislou plochou nad i pod zemí výsostné území, vzdušný prostor a hlubinu země Československé socialistické republiky od sousedních států.

Čl. 2

[¹] Hraniční přechody jsou místa určená pro přechod osob, přejezd dopravních prostředků a dopravu zboží přes státní hranice na základě příslušných dokladů.

[²] Podle charakteru cestovního styku lze zřizovat:

- a/ hraniční přechody pro dálkový styk určené pro osoby všech států světa bez omezení;
- b/ hraniční přechody v rozsahu uzavřené dvoustranné mezinárodní úmluvy s omezeným provozem;
- c/ hraniční přechody pro pohraniční a hospodářský styk.

[³] Podle druhu dopravy lze zřizovat hraniční přechody

- a/ silniční,
- b/ železniční,
- c/ letecké,
- d/ říční,

a to buď s dopravou osobní nebo nákladní, popřípadě osobní i nákladní.

[⁴] Hraniční přechody se zřizují, zrušují nebo se mění jejich charakter na základě mezinárodních úmluv.

Čl. 3

(¹) Pasové a celní odbavování (dále jen „odbavování“) osob, dopravních prostředků a zboží na hraničních přechodech zajišťují příslušníci oddělení pasové kontroly, pracovníci celní služby, příslušníci oddělení letištní kontroly Státní bezpečnosti, popřípadě se na něm podílejí pracovníci některých dalších orgánů a organizací.

(²) Na místa určená pouze pro přechodné odbavování osob, dopravních prostředků nebo zboží vysílá velitel brigády Pohraniční stráže nebo náčelník krajského odboru ochrany státních hranic se souhlasem náčelníka hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic stálé nebo dočasné hlídky oddělení pasové kontroly.

H l a v a d r u h á

Oddělení pasové kontroly

Čl. 4

(¹) Oddělení pasové kontroly (dále jen „OPK“) je výkonným útvarům brigády Pohraniční stráže (dále jen „brigáda PS“) nebo krajského odboru ochrany státních hranic (dále jen „KO OSH“), který provádí odbavování osob, dopravních prostředků a zboží na příslušném hraničním přechodu nebo na jiném určeném místě (čl. 3 odst. 2).

(²) V čele OPK je náčelník, který je přímo podřízen veliteli brigády PS nebo náčelníku KO OSH.

(³) Odbor pasové kontroly letiště Praha - Ruzyně je přímo podřízen hlavní správě Pohraniční stráže a ochrany státních hranic.

Čl. 5

(¹) Za činnost OPK v rámci brigády PS nebo KO OSH odpovídá náčelník zpravodajského oddělení brigády PS nebo KO OSH.

78

[²] Po odborné stránce je činnost OPK řízena 3. odborem zpravodajské správy hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic.

Čl. 6

Při plnění služebních úkolů OPK úzce spolupracují s orgány celní služby (dále jen „orgány CS“) a na mezinárodních letištích s orgány oddělení letištní kontroly Státní bezpečnosti (dále jen „orgány OLK StB“); podrobnosti stanoví zvláštní předpisy.

H l a v a t ř e t í

Úkoly OPK

Čl. 7

OPK se při zabezpečování dopravy přes státní hranice a ochrany státních hranic ve svěřeném prostoru řídí zvláštními předpisy.*) OPK přitom plní zejména tyto úkoly:

- a/ provádí kontrolu pravosti a úplnosti cestovních dokladů a kontrolu totožnosti osob překračujících státní hranice s cílem odhalit a zabránit pokusům o překročení státních hranic na cizí, pozměněné, padělané nebo neplatné cestovní doklady;

*) Zákon č. 69/1951 Sb., o ochraně státních hranic.

Zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 63/1965 Sb., o cestovních dokladech.

Zákon č. 68/1965 Sb., o pobytu cizinců na území ČSSR.

Zákon č. 150/1969 Sb., o přečinech, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství.

Zákon č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti.

Mezinárodní úmluvy, které mají vztah k přepravě osobních dopravních prostředků a zboží přes státní hranice.

- b/ provádí v součinnosti s orgány CS a na mezinárodních letištích s orgány OLK StB bezpečnostní prohlídky dopravních prostředků překračujících státní hranice s cílem odhalit a zabránit pokusům o protiprávní přepravu osob, zboží a jiného materiálu v úkrytech dopravních prostředků;
- c/ vykonává podle pokynů nadřízených orgánů agenturně operativní práci;
- d/ provádí lustraci osob překračujících státní hranice v evidenci OPK a plní úkoly a požadavky útvarů federálního ministerstva vnitra [dále jen útvary „FMV“] a Sboru národní bezpečnosti [dále jen „SNB“] k blokováným osobám;
- e/ vyhledává státobezpečnostní signály a poznatky o činnosti nepřátelských rozvědek, ozbrojených a bezpečnostních sborů a organizací zaměřených proti Československé socialistické republice [dále jen „ČSSR“] a ostatním socialistickým zemím; odhaluje přípravy k protiprávnímu překračování státních hranic a jiné nepřátelské činnosti proti zájmům ČSSR a ostatních socialistických zemí;
- f/ vyhledává signály a poznatky o skutečnostech, které nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin, přečin nebo přestupek, přičemž postupuje podle zvláštních předpisů;
- g/ získává vhodným způsobem v průběhu odbavování československých občanů, přijíždějících z kapitalistických států, poznatky o poměrech v těchto státech, zejména pokud jde o přesuny vojsk, způsob pasové a celní kontroly, provádění prohlídek dopravních prostředků apod.;
- h/ provádí podle okolností případu nebo podle rozkazu nadřízeného náčelníka u osob překračujících státní hranice osobní a zavazadlové prohlídky s cílem zabránit dovozu, průvozu a vývozu zboží, tiskovin, publikací, fotografických, filmových a zvukových záznamů nebo jiných materiálů, které jsou v rozporu s chráněnými zájmy;
- ch/ provádí kontrolu dovozu, vývozu a průvozu zbraní a střeliva podle zvláštních předpisů a vydává zbrojní průvodní listy;
- i/ organizuje s využitím vojáků základní služby Pohraniční stráže [dále jen „pohraničníci“] přidělených náčelníku OPK na státních hranicích s Německou spolkovou repu-

blikou (dále jen „NSR“) a Rakouskou republikou (dále jen „Rakousko“) vojenskou ochranu hraničních přechodů;

- j/ uděluje v případech stanovených zvláštními předpisy*) cizincům československá víza a na říčních a leteckých hraničních přechodech též propustky k opuštění prostoru hraničního přechodu;
- k/ zabezpečuje dodržování stanovených režimních opatření s cílem zabránit, aby se v prostoru celního pohybovaly osoby, které nejsou odbavovány nebo nemají vztah k činnosti na hraničním přechodu;
- l/ provádí v případě potřeby doprovod dopravních prostředků přestupujících státní hranice stanovenými hlídkami.

Čl. 8

Při plnění úkolů OPK vyvíjí maximální úsilí k zabezpečení rychlého a plynulého odbavování osob a dopravních prostředků přestupujících státní hranice a operativně využívá všechny přidělené zpravodajské technické prostředky.

Čl. 9

Na státních hranicích se sousedními socialistickými státy plní OPK úkoly stanovené příslušnými mezinárodními úmluvami v úzké součinnosti s pasovými orgány sousedních socialistických států.

Čl. 10

Příslušníci OPK provádějí výkon služby na hraničním přechodu zásadně ve služebním stejnokroji. Používání občanského oděvu může výjimečně povolit náčelník OPK.

Čl. 11

Při výkonu služby jsou příslušníci OPK vyzbrojeni služební pistolí vzor 50. Způsob nošení zbraně, popřípadě vybavení

*) NMV ČSSR č. 27/1969.

příslušníků OPK při výkonu služby jinými zbraněmi, stanoví náčelník OPK.

Čl. 12

(1) Služební styky příslušníků OPK s pasovými a celními a bezpečnostními orgány sousedního socialistického státu se uskutečňují na základě soudružské spolupráce a pomoci při plnění společných úkolů ochrany státních hranic.

(2) Na hraničních přechodech se socialistickými státy, kde jsou prováděny společné služby, je tento styk upraven příslušnými mezinárodními úmluvami.

Čl. 13

(1) Služební styky s pasovými, celními a policejními orgány NSR a Rakouska uskutečňuje náčelník OPK, jeho zástupci nebo určený příslušník OPK buď na státních hranicích nebo v prostoru hraničního přechodu na území ČSSR. Ve výjimečných případech uskutečňují služební styky v prostoru hraničního přechodu na území NSR a Rakouska, a to jen se souhlasem nadřízeného náčelníka.

(2) Pokud dojde ke služebnímu styku na území NSR nebo Rakouska, musí být příslušník OPK vybaven platným československým služebním pasem. Tohoto styku se zúčastňují zpravidla dva příslušníci OPK. Doklady příslušníků OPK (občanský průkaz, vojenská knížka, služební průkaz, legitimace KSČ apod.), jakož i služební zbraně musí být ponechány na OPK.

(3) O průběhu a výsledcích jednání s příslušnými orgány NSR a Rakouska zpracuje příslušník OPK, který styk uskutečnil, písemný záznam, jehož jeden výtisk předloží svému nadřízenému. Uskutečnění styku poznamená náčelník OPK do knihy služby.

Čl. 14

Délku služby určuje příslušníkům OPK náčelník OPK s přihlédnutím k operativní situaci, hustotě provozu a celkové si-

80

tuaci na hraničním přechodu. Příslušník OPK a mladší kontrolor OPK může být velen do služby v jednom kalendářním dnu nejdéle na 12 hodin. Na dobu delší může být příslušník OPK velen pouze ve výjimečných případech a při zajištění zákonem stanovené délky odpočinku. Výkon služby všech příslušníků OPK a mladších kontrolorů OPK se zaznamenává do knihy služby.

Čl. 15

Službu pohraničnickům čet OPK plánuje podle rozhodnutí náčelníka OPK velitel čety OPK a vede o ni evidenci způsobem stanoveným pro rotu Pohraniční stráže.

Čl. 16

Náčelník OPK může příslušníkům OPK, kteří v obdobích zvýšeného provozu vykonávali službu nad základní stanovenou délku služby v týdnu, za kterou jim nemohlo být uděleno z vážných služebních důvodů náhradní volno*), udělit je v období nižšího provozu při zajištění řádného chodu služby na hraničním přechodu.

Čl. 17

(1) Prověrku výkonu služby na hraničním přechodu u příslušníků OPK, mladších kontrolorů OPK i pohraničnicků čet OPK provádí náčelník OPK nebo jeho zástupci v denní i noční době. Výsledek prověrky se zaznamenává do knihy služby.

(2) Zaměření prověrky určuje náčelník OPK podle konkrétní situace a podmínek daného hraničního přechodu.

Čl. 18

Dobu nástupu dovolené, preventivní rehabilitace a lázeňské léčby plánuje náčelník OPK v ročním plánu tak, aby ne-

*) Zákon č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti.

byl narušen řádný chod služby, zejména v obdobích zvýšeného provozu. Přitom dbá, aby v době letní sezóny bylo mimo OPK nejvýše 20 % příslušníků OPK skutečného početního stavu.

H l a v a č t v r t á

Povinnosti funkcionářů a příslušníků OPK

Čl. 19

[¹] Náčelník OPK je přímým nadřízeným všech příslušníků OPK, mladších kontrolorů OPK a pohraničnicků čety OPK. Vůči podřízeným má kázeňskou pravomoc stanovenou zvláštními předpisy.*)

[²] Náčelník OPK odpovídá zejména za:

- a/ ochranu státních hranic v prostoru hraničního přechodu;
- b/ propouštění osob, dopravních prostředků a zboží přes státní hranice na základě příslušných dokladů;
- c/ ochranu celního pásu na silničních hraničních přechodech;
- d/ ochranu prostoru, v němž se na železničních, leteckých a říčních hraničních přechodech provádí odbavování osob a prohlídka dopravních prostředků;
- e/ politickou a služební přípravu všech podřízených;
- f/ morálně politický stav a kázeň u OPK;
- g/ řádný výkon služby a plnění úkolů vyplývajících z činnosti OPK;
- h/ agenturně operativní práci a důsledné plnění požadavků a dožádání útvarů FMV a SNB;
- ch/ materiálně technické, finanční a zdravotnické zabezpečení všech podřízených.

[³] Náčelník OPK je zejména povinen:

- a/ znát operativní situaci a podle ní organizovat výkon služ-

*) Kázeňský řád ozbrojených sil Československé socialistické republiky Zákl-1-3 (pravomoc velitele samostatné rotы podle tabulek 1 a 2).
NMV ČSSR č. 36/1974.

- by při odbavování osob, prohlídce dopravních prostředků a ochraně hraničního přechodu;
- b/ organizovat a řídit agenturně operativní práci OPK;
 - c/ analyzovat formy a metody činnosti nepřítele na hraničním přechodu, zejména při organizování protiprávní přepravy osob a zboží přes státní hranice nebo jiné trestné činnosti a činit nezbytná opatření;
 - d/ pečovat o speciální a zpravodajskou techniku přidělenou na OPK a dbát o její aktivní využívání při výkonu služby;
 - e/ organizovat výchovu a výcvik příslušníků OPK s cílem zvyšovat jejich politickou, odbornou, zpravodajskou a jazykovou připravenost a vytvářet podmínky pro naplňování kvalifikačních požadavků;
 - f/ zabezpečovat odbornou přípravu pohraničnicků čety OPK, jakož i mladších kontrolorů OPK, dbát na vojenskou kázeň, vystupování a výstroj;
 - g/ kontrolovat výkon služby podřízených příslušníků OPK, mladších kontrolorů OPK a pohraničnicků čety OPK a odstraňovat zjištěné nedostatky;
 - h/ organizovat za mimořádné situace podle zvláštních pokynů obranu hraničního přechodu.

Čl. 20

[¹] Zástupce náčelníka OPK je přímo podřízen náčelníku OPK a je nadřízeným všech příslušníků OPK, mladších kontrolorů OPK a pohraničnicků čety OPK. V době nepřítomnosti náčelníka OPK ho v plném rozsahu zastupuje a odpovídá za činnost OPK.

[²] Zástupce náčelníka OPK zejména odpovídá za:

- a/ řádný výkon služby všech příslušníků OPK, mladších kontrolorů OPK a pohraničnicků čety OPK;
- b/ všestrannou připravenost vedoucích směn, odbornou a jazykovou přípravu včetně praktického nácviku s podřízenými příslušníky OPK;
- c/ řádný stav, údržbu, doplňování a účinné využívání technických, operativně taktických a chemických prostředků přidělených OPK;

d/ vysokou úroveň a připravenost služebních psů a jejich efektivní využívání při výkonu služby na hraničním přechodu.

[³] Zástupce náčelníka OPK je zejména povinen:

- a/ zabezpečovat získávání operativních poznatků k vízovým cizincům a dalším osobám operativního zájmu překračujícím státní hranice; vést k aktivnímu získávání operativních poznatků všechny příslušníky OPK;
- b/ zajišťovat podle trestního řádu zpracování dokumentace, včetně fotodokumentace cestovních dokladů, osob, dopravních prostředků, zboží apod.;
- c/ zabezpečovat ochranu příslušníků OPK před pronikáním nepřátelských rozvědek a spolupodílet se na ochraně ostatních pracovníků hraničního přechodu;
- d/ provádět podle pokynů náčelníka OPK služební přípravu příslušníků OPK, vést dokumentaci o průběhu školení, včetně záznamů o účasti a hodnocení;
- e/ zabezpečovat u pohraničnicků čety OPK a mladších kontrolorů OPK odbornou přípravu;
- f/ provádět podle rozhodnutí náčelníka OPK prověrky výkonu služby příslušníků OPK, mladších kontrolorů OPK a pohraničnicků čety OPK.

Čl. 21

U OPK, kde není tabulkami složení a počtů stanovena funkce zástupce náčelníka OPK, určuje náčelník OPK po dobu své nepřítomnosti příslušníka OPK, který jej dočasně zastupuje.

Čl. 22

[¹] Zástupce náčelníka OPK pro politické věci je přímo podřízen náčelníku OPK a je nadřízeným všech příslušníků OPK, mladších kontrolorů OPK a pohraničnicků čety OPK. Po stránce politické je řízen politickým oddělením brigády PS nebo KO OSH.

[²] Zástupce náčelníka OPK pro politické věci zejména odpovídá za:

- 82
- a/ organizaci a úroveň stranickopolitické a ideově výchovné práce u OPK;
 - b/ morálně politický stav, úroveň a výsledky marxleninské přípravy příslušníků OPK, mladších kontrolorů OPK, jakož i politické školení pohraničníků čety OPK.

(3) Zástupce náčelníka OPK pro politické věci je zejména povinen:

- a/ řídit a osobně provádět politickovýchovnou práci s cílem zabezpečit maximální ochranu státních hranic, zvyšování úrovně politické a služební přípravy, jakož i bojové pohotovosti; dbát o vysoký morálně politický stav a kázeň všech příslušníků OPK, mladších kontrolorů OPK a pohraničníků čety OPK;
- b/ zabezpečovat spolu s propagandisty základní organizace Komunistické strany Československa provádění marxleninské přípravy příslušníků OPK a provádět u pohraničníků čety OPK politické školení;
- c/ objasňovat příslušníkům OPK, mladším kontrolorům OPK a pohraničníkům čety OPK důležitá usnesení strany a vlády a informovat je o významných událostech a úspěších budování naší socialistické společnosti;
- d/ vychovávat příslušníky OPK, mladší kontrolory OPK a pohraničníky čety OPK v duchu tradic SNB a Pohraniční stráže (dále jen „PS“), oddanosti socialistické vlasti, komunistické straně, k proletářskému internacionalismu, k plnění přísahy, řádů, předpisů a nařízení, k neustálé bdělosti a ostražitosti a k přísnému zachovávání ochrany státního a služebního tajemství;
- e/ podílet se na práci stranické a svazácké organizace, dbát na správné zaměření jejich činnosti a vytvářet podmínky pro jejich práci;
- f/ organizovat kulturně masovou práci a sportovní činnost, jakož i socialistické soutěže mezi příslušníky OPK a pohraničníky čety OPK;
- g/ provádět podle rozhodnutí náčelníka OPK prověrky výkonu služby příslušníků OPK, mladších kontrolorů OPK i pohraničníků čety OPK.

Čl. 23

[¹] Vedoucí směny OPK je přímo podřízen náčelníku OPK nebo jeho zástupci a je nadřízeným příslušníků OPK, mladších kontrolorů OPK a pohraničnicků čety OPK přidělených k výkonu služby do jeho směny.

[²] Vedoucí směny OPK je zejména odpovědný za:

- a/ výkon služby příslušníků OPK, mladších kontrolorů OPK a pohraničnicků čety OPK zařazených ve směně OPK a za oprávněné použití zbraně příslušníky směny;
- b/ připravenost směny OPK k výkonu služby a důkladnou znalost operativní situace na hraničním přechodu příslušníky směny OPK na stanovený operační den;
- c/ přísné dodržování stejnokrokové kázně, taktí a slušné vystupování příslušníků OPK při styku s osobami, které překračují státní hranice;
- d/ plnění požadavků blokace a dodržování stanovených zásad hlásné služby.

[³] Vedoucí směny OPK je zejména povinen:

- a/ zabezpečovat výkon služby směny OPK s ohledem na konkrétní situaci na přechodu;
- b/ zúčastňovat se osobně výkonu služby, zejména při odbavování diplomatů a význačných osobností překračujících státní hranice, jakož i všech složitých a závažných případech;
- c/ řešit osobně s příslušnými orgány závady a nedostatky zjištěné příslušníky OPK při výkonu služby;
- d/ podílet se na získávání signálů a poznatků státobezpečnostního charakteru a vést k tomu příslušníky OPK; být nápomocen mladým, méně zkušeným příslušníkům OPK;
- e/ zabezpečovat, aby veškeré doklady, které jsou na OPK odesílány do příslušného střediska automatizace SNB nebo na správu pasů a víz FMV, byly úplně a přesně vybaveny;
- f/ plnit povinnosti dozorčího důstojníka pasové kontroly, pokud není u OPK velen.

Příslušníci OPK jsou zejména povinni:

- a/ využívat operativní a jazykové znalosti k získávání poznatků k vízovým cizincům a ostatním osobám překračující státní hranice;
- b/ plnit přesně a včas úkoly blokace a ostatní operativní požadavky a dožádání;
- c/ plnit rozkazy a dodržovat nařízení a směrnice upravující výkon pasové kontroly; soustavně se seznamovat s předpisy vydávanými k činnosti OPK;
- d/ znát v nezbytném rozsahu obsah mezinárodních úmluv majících vztah k činnosti OPK;
- e/ zdokonalovat svoje znalosti v rychlém rozpoznávání závad v cestovních dokladech, odhalování padělků nebo jinak upravených cestovních dokladů; využívat aktivně všechny zpravodajské technické prostředky přidělené OPK;
- f/ seznamovat se s konstrukcí dopravních prostředků přestupujících státní hranice z hlediska vyhledávání prostorů vhodných pro ukrytí osob, zboží nebo jiného materiálu; věnovat pozornost vnějším i vnitřním úpravám a přístavbám dopravních prostředků;
- g/ vyhledávat dováženou nebo vyváženou zakázanou nebo nepřátelskou literaturu, tiskoviny, letáky, různé fonografické a jiné záznamy a zabráňovat vývozu technické dokumentace bez příslušných povolení;
- h/ dodržovat předepsanou stejnokrojovou kázeň a čistotu stejnokroje;
- ch/ vystupovat ve styku s odbavovanými osobami slušně, korektně a svým jednáním nevytvářet situace způsobující vznik stížností osob; nepřijímat od odbavovaných osob jakékoliv dárky, nepoužívat jejich služeb; nepožívat při výkonu služby alkoholické nápoje;
- i/ dbát na přísné dodržování režimních opatření na hraničním přechodu stanovených náčelníkem OPK;
- j/ udržovat při výkonu služby úzkou spolupráci s orgány CS a pracovníky Státní banky československé a svou činnost při odbavování osob organizovat tak, aby nedochá-

zelo ke zbytečnému prodlužování doby nutné k jejich odbavení;

- k/ ovládnout v potřebném rozsahu operativně technické a zpravodajské prostředky přidělené OPK a zajistit jejich soustavné a aktivní využívání.

Čl. 25

[¹] Mladší kontrolori OPK jsou určováni z vybraných a zvláště připravených vojáků základní služby zařazených u PS a jsou podřízeni náčelníku OPK.

[²] Mladší kontrolori OPK mají při výkonu služby zejména tyto povinnosti:

- a/ provádějí bezpečnostní prohlídky silničních, železničních, leteckých a říčních dopravních prostředků;
- b/ provádějí na hraničních přechodech se socialistickými státy pasové odbavování občanů stanovených socialistických států;
- c/ plní podle pokynů náčelníka OPK, jeho zástupce nebo vedoucího směny další úkoly při výkonu služby na hraničním přechodu.

Čl. 26

Příslušníci OPK jsou při výkonu služby oprávněni používat zbraně a mírnějších prostředků podle zvláštních předpisů.*)

Čl. 27

Pohraničníci čtyř OPK, jakož i mladší kontrolori OPK mohou při výkonu služby použít zbraně a mírnějších prostředků podle zvláštních předpisů**) s přihlédnutím k podmínkám výkonu služby na hraničním přechodu.

*) Zákon č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti. NMV ČSSR č. 16/1974.

**) Nařízení ministra národní bezpečnosti č. 70/1951 Sb., o právu příslušníka Pohraniční stráže použít zbraně. Služební předpis OSH-I-1.

H l a v a p á t á

Zpravodajská práce u OPK

Čl. 28

[¹] Zpravodajská práce příslušníků OPK má kontrarozvědný a částečně i rozvědný charakter a je prováděna v prostoru hraničního přechodu. Výjimku tvoří kontrarozvědné rozpracování orgánů CS a jejich problematiky.

[²] Cílem zpravodajské práce je vyhledávat protiprávní činnost zaměřenou proti objektům chráněným československými právními předpisy, páchanou osobami překračujícími státní hranice.

[³] Zpravodajskou práci u OPK řídí náčelník zpravodajského oddělení brigády PS nebo KO OSH.

Čl. 29

[¹] Vyhledávání protiprávní činnosti je prováděno všemi příslušníky OPK v průběhu pasového a celního odbavování osob a dopravních prostředků přestupujících státní hranice nebo při plnění jiných úkolů v prostoru hraničního přechodu.

[²] Vyžaduje-li to operativní situace a jsou-li k tomu odpovídající podmínky, je vyhledávání protiprávní činnosti osob prováděno pomocí zpravodajských prostředků.

Čl. 30

Zpravodajská práce u OPK spočívá mimo odhalování protiprávní činnosti zejména v:

- a/ zjišťování podezřelé činnosti osob překračujících státní hranice, která dává podnět k jejich dalšímu operativnímu sledování;
- b/ zabezpečování a plnění operativních požadavků jednotlivých útvarů FMV, SNB a federálního ministerstva národní obrany ke konkrétním osobám;

- c/ odhalování mrtvých schránek, úkrytů osob a věcí v dopravních prostředcích;
- d/ získávání a shromažďování poznatků o protilehlých hraničních přechodech NSR a Rakouska o činnosti ozbrojených pohraničních sborů těchto států, nepřátelských zpravodajských služeb a převaděčských organizací;
- e/ dokumentaci získaných signálů a poznatků;
- f/ hlášení příjezdu mimořádně zajímavých osob z hlediska případné možnosti rozvědného využití na „Centr vnitro“.

Čl. 31

[¹] Náčelník OPK předává poznatky získané zpravodajskou prací cestou zpravodajského oddělení brigády PS nebo KO OSH útvarům FMV a SNB.

[²] Splnění požadavků blokace, jakož i případy podléhající hlásné službě zabezpečuje OPK podle zvláštních předpisů.*)

H l a v a š e s t á

Kontrola cestovních dokladů

Čl. 32

[¹] Každá osoba, která hodlá překročit státní hranice přes hraniční přechody, musí být vybavena platným cestovním dokladem, popřípadě dalšími doklady (potvrzení o očkování, zdravotní průkaz apod.) a pokud není bezvízový styk, i platným československým vízem a podrobit se pasové a celní kontrole.

[²] Rozsah úkonů příslušníků OPK při provádění pasové kontroly osob je závislý na státní příslušnosti osob (čs. občané, občané socialistických států, občané kapitalistických států, bezdomovci atd.), na charakteru cesty, druhu cestovního dokladu a postavení osoby.

*) NMV ČSSR č. 22/1976.

Čl. 33

Příslušníci OPK plní při kontrole cestovních dokladů zejména tyto úkony:

- a/ prověřují podle předloženého cestovního dokladu totožnost osoby a pravost cestovního dokladu;
- b/ prověřují územní a časovou platnost cestovního dokladu, platnost československého víza (výjezdní doložky) a u příjíždějících vízových cizinců, kteří podléhají provedení povinné směny valut, zabezpečí její splnění;
- c/ prověřují úplnost a správnost vyplnění obou dílů žádosti o československé vízum a evidenčního listu pro motorové vozidlo;
- d/ provádějí kontrolu v indexu blokovanych osob (dále jen „IBO“) a zajišťují požadavky blokace;
- e/ opatřují cestovní doklady přechodovým razítkem „Příjezd“ nebo „Odjezd“ a provádějí stanovené zajišťovací a administrativní úkony na příjezdu nebo odjezdu;
- f/ řídí se při udělování československých víz na hraničním přechodu zvláštními předpisy*); před udělením československého víza musí provést prověrku osoby v indexu nežádoucích osob a v IBO;
- g/ provádějí po ukončení pasové kontroly v součinnosti s orgánem CS prohlídku dopravního prostředku.

H l a v a s e d m á

Osobní prohlídky, prohlídky zavazadel a dopravních prostředků

Čl. 34

[¹] Osobní prohlídkou se rozumí provedení prohlídky oděvu osoby a jejího těla, zejména těch částí, kterých může být zneužito k ukrytí zbraní a protiprávní přepravě různých věcí a hodnot přes státní hranice.

*1) NMV ČSSR č. 27/1969.

[2] Osobní prohlídka se provádí zpravidla u osob zadržených nebo v případech, kdy je důvodné podezření, že se osoba dopustila protiprávní činnosti.

[3] Osobní prohlídku provádí příslušník OPK za přítomnosti svědka. Pokud je to nutné, lze vyžádat provedení osobní prohlídky lékařem. Při jejím provádění nesmí být snižována důstojnost osoby.

[4] Osobní prohlídku žen provádí zásadně žena, popřípadě lékař.

Čl. 35

[1] Prohlídkou zavazadel odbavovaných osob se rozumí provedení důkladné prohlídky všech zavazadel přepravovaných přes státní hranice s cílem zabránit protiprávní přepravě zbraní, zboží, tiskovin a různých nepřátelských materiálů, včetně nepovoleného vývozu různých dokladů a dokumentů, které mohou nasvědčovat, že osoba má v úmyslu emigrovat.

[2] Běžná prohlídka zavazadel se provádí zpravidla jako součást celního odbavení osob orgány CS za účasti pracovníka OPK nebo mladšího kontrolora OPK. Důkladná prohlídka je prováděna zpravidla na základě zjištění určitých skutečností při běžné prohlídce nebo na základě požadavku blokační příslušných útvarů FMV nebo SNB.

Čl. 36

[1] Prohlídkou dopravních prostředků se rozumí důkladná prohlídka všech dopravních prostředků, které přestupují státní hranice, zvláště pak těch částí, kterých by mohlo být využito k protiprávní přepravě osob, zboží nebo jiného materiálu.

[2] Vlastní prohlídku dopravních prostředků provádějí příslušníci OPK nebo mladší kontrolori OPK, popřípadě pohraničníci čet OPK se služebními psy.

Čl. 37

U železničních dopravních prostředků osobní přepravy je prohlídka zaměřena zejména na stropní prostory (nad záchody, umývárnu, v chodbách), plošiny, chodby, umyvárny, vodní nádrže, místa pod sedadly nebo lůžky, služební oddíly, jídelní a poštovní vozy, skladové a ložné prostory, lokomotivy, prostory pro uložení motoru, spojovací můstky, spojovací měchy, podvozky atd.

Čl. 38

Při prohlídce oddílů obsazených cestujícími požádá příslušník OPK taktně obě krajní osoby u chodby vagónu o uvolnění místa a prohlédne prostor pod sedadly. Pokud je krajní osoba držitelem diplomatického pasu, požádá příslušník OPK o uvolnění místa další osobu. V lůžkových vozech i obsazených se prohlíží prostor pod lůžky, s výjimkou oddílů obsazených držiteli diplomatických pasů. Prohlídku oddílů je nutno provádět taktně, bez zbytečného obtěžování odbavovaných osob.

Čl. 39

[¹] Při provádění prohlídky železničních dopravních prostředků nákladní přepravy se přihlíží ke speciální konstrukci jednotlivých typů vagónů (uhláky, plošinové vagóny, cisterny, chladiřenské vagóny, vagóny „Z“ atd.).

[²] S ohledem na specifičnost uvedené v odstavci 1 je prohlídka zaměřována na místa, která by mohla sloužit k protiprávní přepravě osob, zboží nebo jiného materiálu přes státní hranice. Jde především o podvozky vagónů, brzdářské budky, prostory pro uložení klanic, návěstní schránky, ložné plochy a druh přepravovaného materiálu (sypký materiál, uhlí, bedny, strojní zařízení, dřevo, živá zvířata atd.), boční plechové kryty cisteren, neporušenost celní závěry jak na dveřích, tak i na větracích oknech, střešních násypných otvorech apod.

[³] Zvláštní pozornost je třeba věnovat tak zvaným „za-

vlečeným vagónům“, kdy vagóny ložené materiálem nejsou na území ČSSR vyloženy, jsou opatřeny nálepkou „prázdný“ a jako takové jsou odesílány do zahraničí.

Čl. 40

[1] Při prohlídkách železničních dopravních prostředků využívá náčelník OPK zejména mladší kontrolory OPK a pohraničníky čety OPK, a to jak k ostraze vlakové soupravy, k vlastní prohlídce, tak i zajištění bezpečnosti po dobu konání prohlídky.

[2] Ke zvýšení výslednosti práce a ochrany státních hranic na hraničních přechodech jsou využíváni služební psi, kteří jsou spolu s psovodem zařazeni do sestavy kontrolních hlídek provádějících prohlídku dopravních prostředků.

Čl. 41

[1] Při provádění prohlídek železničních dopravních prostředků je třeba přísně dbát na dodržování zásad bezpečnosti práce a pohybu v kolejišti s ohledem na vybudovanou elektrifikaci v železniční stanici.

[2] Pohyb příslušníků OPK, mladších kontrolorů OPK a pohraničníků čety OPK v kolejišti a jejich činnost při prohlídkách dopravních prostředků pod trolejí se řídí pravidly o bezpečnosti práce na hraničním přechodu zpracovanými náčelníkem OPK ve spolupráci s bezpečnostním technikem železniční stanice. Náčelník OPK seznamuje příslušníky OPK, mladší kontrolory OPK a pohraničníky čety OPK s těmito pravidly jedenkrát za tři měsíce a vede o tom přesnou evidenci.

Čl. 42

[1] U silničních dopravních prostředků se prohlíží zejména prostor pro uložení motoru, zavazadlový prostor, prostor pod sedadly a za nimi, pod palubní deskou, světlomety, blatníky, náhradní kolo, spodní část karosérie, boční mezistěny,

zejména v prostoru dveří apod., za účelem odhalení a zadržení ukrytých osob, zboží nebo jiného materiálu. Zvláštní pozornost se věnuje různým vnějším a vnitřním úpravám a přestavbám dopravního prostředku a jeho vybavení.

[²] Při odbavování silničních dopravních prostředků se zachovává toto pořadí:

1. diplomatické dopravní prostředky;
2. dopravní prostředky zdravotnické služby přepravující těžce nemocné osoby, dopravní prostředky požární ochrany a záchranné služby;
3. autobusy pravidelných linek;
4. nákladní dopravní prostředky přepravující zboží podléhající zkáze a živá zvířata;
5. ostatní dopravní prostředky.

Čl. 43

[¹] Při prohlídce nákladních dopravních prostředků, kamiónů, cisteren, chladiřských vozů a speciálních vozidel pro přepravu kontejnerů se věnuje pozornost zejména ložné ploše, možným úkrytům z hlediska uložení nákladu, konstrukci dopravního prostředku, jakož i neporušenosti celní závěry.

[²] U kamiónové přepravy se prohlídka zaměřuje na vnitřní prostory, zejména dvojité stěny, vybudované úkryty na ložné ploše, ve stropech, podlaze, kabině, benzínové nádrži, skříních na nářadí a náhradní díly, na svorníky, závěry dveří, zámky, držáky lan, neporušenost plachet apod.

Čl. 44

Při prohlídkách nákladních dopravních prostředků a kamiónů využívá náčelník OPK mladší kontrolory OPK a pohraničníky čety OPK, včetně služebních psů s přihlédnutím na druh přepravovaného nákladu.

Čl. 45

[¹] Při zjištění poznatků nebo podezřelých okolností se u plombovaných dopravních prostředků sejmou celní závěry a provede se důkladná prohlídka celé ložné plochy s případnou demontáží jednotlivých částí. Přitom nesmí být zásadně narušen technický stav dopravního prostředku.

[²] Dopravní prostředky opatřené provokačními nápisy, kresbami, nálepkami apod. se přes státní hranice nepropouštějí.

Čl. 46

[¹] Každé plavidlo, které přestoupilo státní hranice ČSSR a přistálo u československého břehu, podléhá pasové a celní kontrole, včetně důkladné prohlídky se zaměřením na odhalení ukrytých osob, zboží nebo jiného závadového materiálu, pokud mezinárodní úmluva nestanoví jinak.

[²] Prohlídku plavidla provádějí příslušníci OPK, mladší kontrolori OPK, popřípadě pohraničníci čety OPK v úzké součinnosti s orgány CS.

[³] S prohlídkou plavidla může být započato tehdy, když kapitán lodi nebo pověřená osoba přihlásil náklad plavidla k celní kontrole. Prohlídka kajut plavidla se provádí až po skončení pasové a celní kontroly.

Čl. 47

Prohlídku plavidla, odbavování a zajištění plavidla mohou provádět jen ti příslušníci OPK, mladší kontrolori OPK nebo pohraničníci čety OPK, kteří jsou seznámeni se zvláštními předpisy*), jsou fyzicky zdatní a dobří plavci.

*) Vyhláška federálního ministerstva dopravy č. 155/1973 Sb., kterou se vydává Řád plavební bezpečnosti na vnitrozemských vodních cestách.

Čl. 48

[¹] U plavidel se prohlíží zejména před, zad, podpodlažní prostory kajut, prostor pro uložení motoru, kormidelní zařízení, chodby, záchody, sklady, jídelny, schodiště, kulturní a jiná zařízení, volné kolisní prostory, bunkry na naftu či pevná paliva, kotévní zařízení, boční mezistěny, nenákladové prostory, neporušenost celních závěr, strojovna atd.

[²] Prohlídky se provádějí s ohledem na technické a konstrukční zvláštnosti tak, aby nedošlo k ohrožení provozuschopnosti nebo bezpečnosti plavidla a osob.

[³] Přistání jiných plavidel u plavidla, které je odbavováno, může být uskutečněno jen se souhlasem příslušníka OPK.

Čl. 49

O každém plavidle, které přestupuje státní hranice a přistane u československého břehu nebo v přístavišti, je vedena na OPK evidence s přehledem o frekvenci plavidla a jeho posádky.

Čl. 50

[¹] Členům posádky plavidel kapitalistických států je povoleno opustit přístav na propustku vydanou OPK — proti odevzdání lodnické knížky — na omezenou dobu.

[²] Členům posádky plavidel socialistických států je povoleno opustit přístav na propustku vydanou OPK na neomezenou dobu, po kterou plavidla kotví v přístavu. Lodnické knížky se neodebírají.

[³] Při návratu posádky na plavidlo musí její členové odevzdat propustky příslušníku OPK. Členům posádky plavidel kapitalistických států příslušník OPK při odevzdání propustky vrátí lodnickou knížku.

[⁴] OPK nevydají propustku z přístavu těm členům posádky plavidel kapitalistických států, kteří soustavně porušují veřejný klid a pořádek na území ČSSR.

[⁵] V případě, že se člen posádky plavidla do doby jeho odplutí nedostaví, provede o tom příslušník OPK spolu s kapitánem plavidla záznam. O situaci informuje OPK nadřízený orgán a dále postupuje podle jeho pokynů. Osobní věci člena posádky zůstávají na plavidle.

Čl. 51

[¹] Všechna letadla civilní dopravy, která přelétávají státní hranice, podléhají před odletem a po příletu prohlídce.

[²] Za provedení prohlídky letadel letících do kapitalistických nebo socialistických států, s výjimkou států Varšavské smlouvy, popřípadě při návratu z těchto států odpovídá náčelník OPK.

[³] Za provedení prohlídky letadel letících do socialistických států Varšavské smlouvy nebo při návratu z nich odpovídá náčelník OLK StB.

Čl. 52

Prohlídka letadel se provádí za použití technických prostředků a s přihlédnutím na konstrukční zvláštnosti letadel a možnosti úkrytu osoby, zboží nebo závadového materiálu. Musí být provedena tak, aby v jejím průběhu nebyla porušena zařízení a ostatní technické přístroje letadla. Přítomnost kapitána nebo pověřeného člena posádky letadla je při prohlídce žádoucí.

Čl. 53

Letadla československých ozbrojených sil, FMV a států Varšavské smlouvy, která přelétávají státní hranice a neplní funkci civilního dopravního prostředku, nepodléhají kontrole ani prohlídce.

Čl. 54

Všechna letadla odlétající do kapitalistických nebo socialistických států, s výjimkou států Varšavské smlouvy, nebo

89

přilétající z těchto států, jsou po dobu provádění pasové a celní kontroly střežena zajišťovacími hlídkami OPK. Na letištích, kde není zřízeno OPK, provádějí jejich střežení zabezpečovací hlídky složené z příslušníků OLK StB. Mimo zmíněnou dobu nejsou letadla zahraniční přepravy střežena.

Čl. 55

Pokud má malé letadlo kapitalistického státu povoleno vnitrostátní let nad územím ČSSR, provádějí jeho prohlídku a kontrolu osádky při odletu a přiletu příslušníci OLK StB ve spolupráci s příslušníky OPK.

Hlava osmá

Hlídky OPK

Čl. 56

Na hraničních přechodech jsou při výkonu služby využívány tyto hlídky OPK:

- a/ dozorčí důstojník pasové kontroly (DDPK);
- b/ kontrolní hlídka (KH);
- c/ vízová hlídka (VH);
- d/ hlídka úplného odbavení (HÚO);
- e/ hlídka dopravní kontroly (HDK);
- f/ hlídka operativního pozorování (HOP);
- g/ hlídka agenturně operativní práce (HAOP).

Čl. 57

(¹) Dozorčího důstojníka pasové kontroly určuje náčelník OPK z vedoucích směn nebo nejschopnějších příslušníků OPK na dobu nejvýše 12 hodin.

(²) Dozorčí důstojník pasové kontroly odpovídá za:

- a/ řádné odesílání pošty z OPK a za to, že odesílané žádosti

o československé vízum, evidenční listy motorových vozidel, československé výjezdní doložky a další dokumenty budou zkontrolovány a odstraněny nedostatky v jejich úplnosti;

- b/ přebírání, zařazování a hlášení požadavků blokováných osob a za vyřazování blokováných osob z evidence OPK;
- c/ výdej a příjem technických, chemických a jiných prostředků nutných k výkonu služby hlídek OPK včetně záznamu do evidenčních pomůcek.

(³) Dozorčí důstojník pasové kontroly je zejména povinen:

- a/ znát v potřebném rozsahu operativní situaci na hraničním přechodu a v době nepřítomnosti náčelníka OPK nebo jeho zástupce jej zastupovat a řídit výkon služby;
- b/ provádět v době určené náčelníkem OPK prověrku výkonu služby příslušníků OPK, mladších kontrolorů OPK a pohraničnicků čety OPK;
- c/ plnit další úkoly stanovené náčelníkem OPK podle druhu a zvláštností hraničního přechodu a operativní situace.

Čl. 58

(¹) Kontrolní hlídka OPK je složena z jednoho nebo více příslušníků OPK, popřípadě mladších kontrolorů OPK.

(²) Kontrolní hlídka OPK provádí kontrolu cestovních dokladů osob překračujících státní hranice bezprostředně v celništi, ve vlaku, v odbavovacích filtrech na letišti nebo v přístavu, jakož i prohlídku dopravních prostředků.

(³) Kontrolní hlídka OPK má zejména tyto povinnosti:

- a/ prověřovat totožnost odbavovaných osob porovnáním vzhledu s fotografií v cestovním dokladu a na žádosti o československé vízum, územní a časovou platnost pasu, platnost československého víza nebo československé výjezdní doložky;
- b/ prověřovat u cizinců z kapitalistických států úplnost a správnost vyplnění žádosti o československé vízum a evidenčního listu motorového vozidla, chybějící údaje doplnit a nečitelnost opravit jak na příjezdové, tak i odjezdové části;

- c/ zabezpečit, aby vízový cizinec, který podléhá povinné směně valut, ji provedl na počet dnů stanovených československým vízem; v případě, kdy cizinec odmítl provést výměnu valut na plný počet dnů, zajistit v dohodě s cizincem zkrácení platnosti československého víza na dobu, na níž je ochoten směnu provést;
- d/ předat vízové hlídce cestovní doklad, žádost o československé vízum, československou výjezdní doložku a evidenční list motorového vozidla k provedení dalších úkonů;
- e/ provést ve spolupráci s orgánem CS prohlídku dopravního prostředku;
- f/ převzít po zpracování cestovních dokladů vízovou hlídkou OPK tyto doklady a předat je odbavovaným osobám; prověřit, zda do všech dokladů byla otištěna přechodová razítka;
- g/ prověřit u vízových cizinců při odjezdu z ČSSR, zda nebyla překročena doba pobytu stanovená československým vízem a zda splnili přihlašovací povinnost;
- h/ dát souhlas hlídce u signální nebo bezpečnostní závory OPK k propuštění dopravního prostředku z hraničního přechodu, pokud je skončeno i celní odbavení osob.

Čl. 59

[1] Vízová hlídka OPK je složena z jednoho nebo více příslušníků OPK, kteří provádějí svou činnost zásadně mimo dosah odbavovaných osob.

[2] Vízová hlídka OPK má zejména tyto povinnosti:

- a/ provést po převzetí cestovních dokladů od kontrolní hlídky OPK lustraci v operativní evidenci OPK za účelem splnění požadavků blokace;
- b/ překontrolovat platnost a úplnost cestovních dokladů; provést zajišťovací úkony; opatřit cestovní doklady přechodovým razítkem OPK „Příjezd“ nebo „Odjezd“;
- c/ odebrat příslušné díly žádostí o československé vízum, evidenčního listu motorového vozidla, československých výjezdních doložek, hraničních průvodek a zabezpečit jejich odeslání správě pasů a víz FMV;

- d/ udělit po souhlasu náčelníka OPK průjezdní vízum, popřípadě návratné vízum podle zvláštních předpisů*);
- e/ vrátit po provedení všech stanovených úkonů cestovní doklady kontrolní hlídce OPK k předání odbavované osobě;
- f/ využívat při kontrole pravosti cestovních dokladů všech zpravodajských, technických a chemických prostředků OPK;
- g/ zařazovat do operativní evidence OPK došlé požadavky blokace a po skončení jejich platnosti je vyřazovat;
- h/ vést evidenci příjezdu vízových cizinců a plnit další úkoly podle rozhodnutí náčelníka OPK nebo jeho zástupce.

Čl. 60

[¹] Hlídka úplného odbavení OPK je zpravidla velena na OPK s malým početním stavem příslušníků OPK k provedení kontroly cestovních dokladů a prohlídky dopravních prostředků. Tvoří ji příslušník OPK, který v průběhu pasového odbavení plní úkoly hlídky kontrolní, vízové, jakož i dopravní kontroly OPK.

[²] Do hlídky úplného odbavení OPK jsou veleni příslušníci OPK, kteří pracují samostatně a ovládají stanovené zásady kontroly cestovních dokladů a prohlídky dopravních prostředků.

[³] Podle operativní situace, rozsahu frekvence, počtu příslušníků OPK může být hlídka úplného odbavení OPK zvlášť pro „Příjezd“ a „Odjezd“, popřípadě, dovoluje-li to situace na hraničním přechodu, pro oba směry.

Čl. 61

[¹] Hlídka dopravní kontroly OPK je složena z jednoho nebo více příslušníků OPK nebo mladších kontrolorů OPK. Je posílena o pohraničníky čety OPK, psavoda a služebního psa.

[²] Hlídka dopravní kontroly OPK má zejména tyto povinnosti:

*) NMV ČSSR č. 27/1969.

- a/ provádí prohlídku dopravních prostředků a odhaluje pokusy o protiprávní přepravu osob, zboží nebo jiného materiálu;
- b/ vyhledává úkryty vybudované v dopravních prostředcích, kterých by mohlo být využito k páčání protiprávní činnosti, zejména k vývozu osob, zboží, tiskovin apod.;
- c/ usměrňuje v průběhu prohlídky dopravních prostředků činnost pohraničnicků čety OPK a psovoda se služebním psem;
- d/ reaguje v průběhu prohlídky iniciativně na zjištěné signály, poznatky a podezřelé skutečnosti (příznaky stop, nález různých oděvních součástí, konstrukční úpravy, porušenost plachet atd.) ihned hlásí náčelníku OPK, jeho zástupci nebo dozorčímu důstojníku pasové kontroly k provedení dalších opatření;
- e/ plní další úkoly stanovené náčelníkem OPK, jeho zástupcem nebo vedoucím směny OPK podle operativní situace na hraničním přechodu.

Čl. 62

[1] Hlídku operativního pozorování OPK určuje náčelník OPK, vyžaduje-li to operativní situace na hraničním přechodu. Jsou do ní veleni zkušení příslušníci OPK, kteří svou činnost provádějí buď ze skrytého stanoviště nebo pohybem v celništi způsobem, který zabezpečuje splnění stanoveného cíle.

[2] Hlídku operativního pozorování OPK má zejména tyto povinnosti:

- a/ znát a plnit úkol stanovený pro její činnost;
- b/ dokumentovat získané poznatky a ihned je hlásit;
- c/ dodržovat stanovené zásady konspirace zpravodajské práce.

Čl. 63

Hlídku agenturně operativní práce OPK je speciální hlídka, do níž jsou veleni jen ti příslušníci OPK, kteří byli schváleni pro práci s tajnými spolupracovníky a důvěrníky. Kon-

krétní úkoly její činnosti stanoví náčelník OPK podle opera-
tivní situace na hraničním přechodu.

Hlava devátá

Odbavování diplomatů, konzulů a význačných osob

Čl. 64

Odbavování diplomatů, konzulů a význačných osob, jakož
i jejich dopravních prostředků je na hraničních přechodech
prováděno podle zvláštních předpisů*).

Čl. 65

(1) Kontrola cestovních dokladů diplomatů, konzulů a vý-
značných osob je prováděna stejným způsobem jako u ostat-
ních odbavovaných osob; odbavování provádí vedoucí směny
nebo jím určený příslušník OPK.

(2) Kontrola cestovních dokladů význačných osob se pro-
vádí jen v případech, předloží-li je ke kontrole osobně nebo
jiná osoba z jejich doprovodu.

Čl. 66

Od jakékoliv prohlídky dopravního prostředku se upouští
u vedoucích stranických, vládních a ústavních činitelů, jakož
i u jejich rodinných příslušníků, pokud s nimi společně ces-
tují, a u doprovodného personálu těchto činitelů.

Čl. 67

(1) Prohlídka dopravních prostředků a zavazadel pracov-
níků cizích zastupitelských úřadů akreditovaných v ČSSR a

*) Vídeňská úmluva o diplomatických stycích z r. 1961. — Vídeňská úmlu-
va o konzulárních stycích z roku 1963. — Diplomatické a konzulární
úmluvy mezi ČSSR a jinými státy.

jejich rodinných příslušníků, držitelů diplomatických nebo služebních pasů a diplomatických nebo zvláštních víz se neprovádí. Kontrolu je možno provést pouze nahlédnutím do dopravního prostředku při provádění kontroly totožnosti osob podle jejich cestovních dokladů. Toto platí bez ohledu na to, zda osoby cestují dopravním prostředkem označeným CD, DD, popřípadě XX nebo jinou státní poznávací značkou.

[²] Kontrola diplomatických dopravních prostředků označených CD, DD nebo XX se provádí běžným způsobem, pokud ve vozidle necestují osoby uvedené v odstavci 1.

Čl. 68

[¹] U nákladních diplomatických dopravních prostředků dovážejících pro cizí zastupitelské úřady v ČSSR zboží, potraviny nebo jiný materiál, se provádí prohlídka ložné plochy, i když ve vozidle cestuje držitel diplomatického pasu. U dopravních prostředků nediplomatických, které přepravují uvedené zboží do ČSSR, se provádí prohlídka celého vozidla.

[²] Pokud dopravním prostředkem uvedeným v odstavci 1 cestuje osoba s diplomatickým pasem (čl. 67), požádá ji příslušník OPK, aby označila svá zavazadla, která pak z kontroly vyloučí.

Čl. 69

[¹] Cestuje-li s držitelem diplomatického nebo služebního pasu (diplomatického nebo zvláštního víza) v diplomatickém dopravním prostředku osoba s normálním cestovním dokladem, provádí se u ní běžná kontrola zavazadel. Musí však svá zavazadla předložit ke kontrole mimo diplomatický dopravní prostředek.

[²] Cestuje-li držitel diplomatického nebo služebního pasu (diplomatického nebo zvláštního víza) s osobami, které vlastní normální cestovní doklady, v nediplomatickém dopravním prostředku, provádí se normální prohlídka mimo zavazadel držitele diplomatického nebo služebního pasu. Musí však svá zavazadla zřetelně označit. Obdobně je tomu i při prohlídkách hromadných dopravních prostředků.

Čl. 70

[1] Při průjezdu držitele diplomatického pasu (diplomatického víza) územím ČSSR postupují příslušníci OPK podle čl. 64 až 69.

[2] Cestuje-li do ČSSR držitel diplomatického pasu (diplomatického víza), který není akreditován v ČSSR, postupují příslušníci OPK podle čl. 64, 65 odst. 1 a čl. 69.

Čl. 71

[1] Diplomatický dopravní prostředek a osobní zavazadla mohou být se souhlasem II. správy výjimečně podrobeny prohlídce, jsou-li vážné důvody, že jsou v nich ilegálně přepravovány osoby nebo předměty, jejichž dovoz nebo vývoz je československými právními předpisy zakázán.

[2] Prohlídka může být provedena jen v přítomnosti diplomatického zástupce nebo jeho zmocněnce. Při negativním výsledku prohlídky se musí příslušník OPK diplomatickému zástupci omluvit.

[3] V žádném případě nelze provést osobní prohlídku diplomatického zástupce a diplomatického kurýra.

[4] Diplomatická pošta nesmí být kontrolována nebo zadržena. Výjimečně může být vrácena od státních hranic, pokud je důvodné podezření, že její obsah nesplňuje podmínky stanovené v mezinárodních úmluvách o diplomatické poště.

Čl. 72

[1] Odbavování držitelů diplomatického nebo služebního pasu (diplomatického nebo zvláštního víza) se provádí přednostně před ostatními cestujícími.

[2] Urychleně je nutno odbavovat dopravní prostředky, kterými cestuje šéf mise (velvyslanec, vyslanec, charge d'affaires, generální konzul, konzul a členové jejich rodin).

Čl. 73

Dopravní prostředky československých diplomatů podléhají normální prohlídce. Je třeba brát ohled na funkci osoby, která v nich cestuje. U těchto osob se rovněž provádí přednostní odbavení před ostatními osobami.

Čl. 74

Prohlídka dopravních prostředků, kterými cestují představitelé mezinárodních organizací a orgánů (OSN, RVHP apod.) se neprovádí.

Čl. 75

Na státních hranicích se socialistickými státy se neprovádí prohlídka dopravních prostředků vojenských, bezpečnostních a požárních sborů, zdravotnické a důlní záchranné služby, pokud přejíždějí státní hranice v souvislosti s poskytnutím pomoci vyžádané příslušnými československými orgány.

H l a v a d e s á t á

Kontrola přepravy tiskovin a nepovolených publikací

Čl. 76

[¹] Cílem kontroly přepravy tiskovin a nepovolených publikací je chránit zájmy ČSSR a ostatních socialistických zemí proti ideologické diverzi a realizovat mezinárodní úmluvy.

[²] Seznamy nepovolených publikací (periodických a neperiodických) pro potřeby výkonu služby na hraničních přechodech a jejich aktualizaci zabezpečuje 3. odbor zpravodajské správy hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic.

Čl. 77

[¹] Prověřování publikace z hlediska nezávadnosti provádějí příslušníci OPK zběžnou prohlídkou, posouzením názvu nebo jiných vnějších znaků.

[²] Podezřelé nebo jinak závadové publikace porovnávají příslušníci OPK s evidencí nepovolených publikací.

[³] Při kontrole publikací v jednotlivých konkrétních případech postupují příslušníci OPK podle zvláštních předpisů.*]

Čl. 78

Zjistí-li příslušník OPK, že odbavovaná osoba dováží do ČSSR nepovolenou publikaci, upozorní ji na zákaz dovozu a požádá o její dobrovolné vydání. Odmítne-li osoba publikaci dobrovolně vydat, příslušník OPK ji odejme a na zadrženou publikaci vystaví potvrzení, pokud to osoba výslovně požaduje.

Čl. 79

Závažné případy dovozu nepovolených publikací (např. větší množství, obsahová závažnost apod.) konzultuje OPK s operačním oddělením zpravodajské správy hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic a postupuje dále podle jeho pokynů.

Čl. 80

[¹] Odevzdané nebo odebrané neperiodické publikace, emigrantské tiskoviny, pornografické tiskoviny se zasílají IV. odboru FMV.

[²] Ostatní odevzdané nebo odebrané periodické publikace spolu s úředním záznamem odesílá OPK územně příslušné

*] Prozatímní pokyny pro činnost OPK při kontrole přepravy dovozu a šíření věcí zahraničního původu, jejichž obsah je v rozporu s chráněnými zájmy nebo porušuje mezinárodní úmluvy, vydané IV. odborem pod čj. OZT-0106/71-1 dne 10. 9. 1971.

94
správě Státní bezpečnosti nebo je zničí. Publikace, jejichž obsah nelze jednoznačně vyhodnotit, jsou z OPK odesílány IV. odboru k posouzení.

Čl. 81

Nevyvolaný fotomateriál nebo zvukové záznamy odebírá OPK zásadně jen na základě požadavku útvarů FMV nebo SNB. Výjimečně mohou tento materiál odebrat z vlastního rozhodnutí příslušníci OPK, pokud je důvodné podezření, že svým obsahem poškozují zájmy ČSSR nebo příslušné mezinárodní úmluvy.

Čl. 82

Publikace nalezené orgány CS a na mezinárodních letištích orgány OLK StB při prohlídce zavazadel na zahraničních linkách jsou předávány k dalšímu opatření příslušníkům OPK.

Čl. 83

Nepovolené publikace nesmějí být odebrány osobám požívajícím diplomatických imunit a výsad.

Čl. 84

Československým občanům cestujícím do ciziny může být dovolen vývoz jen těch osobních dokladů, které jsou vyváženy v souladu s účelem jejich cesty (cestovní doklad, řidičský průkaz, občanský průkaz — pokud je součástí cestovního dokladu apod.).

Čl. 85

Vojenská a diplomatická pošta se přes státní hranice přepravuje zvláštními kurýry nebo ve zvláštních schránkách a nepodléhá kontrole. Musí však být opatřena příslušnými průvodními doklady a řádně označena.

Čl. 86

Propouštění poštovních zásilek do zahraničí provádějí orgány CS. Pokud o to orgány CS požádají, poskytují jim OPK pomoc při posuzování jednotlivých materiálů z hlediska obsahu. Kontrolu služební pošty železničních orgánů provádí OPK ve spolupráci s orgány CS.

Čl. 87

Přeprava utajovaných písemností mimo území ČSSR, potřebných pro jednání pracovníků ministerstev, ústředních orgánů a organizací při jejich služebních cestách do zahraničí, se provádí podle zvláštních předpisů*).

Hlava jedenáctá

Vyhledávací činnost příslušníků OPK

Čl. 88

(1) Postup příslušníků OPK jako vyhledávacích orgánů je upraven zvláštními předpisy**).

(2) Při plnění úkolů podle odstavce 1 spolupracují příslušníci OPK s příslušnými odbory vyšetřování Státní bezpečnosti nebo Veřejné bezpečnosti v jednotlivých krajích nebo okresech podle místa dislokace OPK. Přímý styk s těmito útvary udržuje náčelník OPK nebo jeho zástupce.

*) Směrnice federálního ministerstva vnitra pro manipulaci a dopravu písemných a jiných materiálů obsahujících skutečnosti tvořící předmět státního, hospodářského a služebního tajemství ze dne 23. 12. 1971.

**) Zákon č. 141/1981 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (§ 76 odst. 2, § 156 odst. 3, § 160, § 168 odst. 3 a § 170).

Čl. 89

Příslušníci OPK zahajují trestní stíhání provedením zajišťovacích úkonů ve všech případech, kdy zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin, pro jehož vyšetřování je věcně příslušný vyšetřovatel SNB.

Čl. 90

O zahájení trestního stíhání a provedení neodkladných úkonů podá náčelník OPK neprodleně dálnopisem nebo telefonicky zprávu věcně příslušnému útvaru vyšetřování SNB. Ve zprávě uvede zejména osobní data zadržené osoby a podstatné skutečnosti případu, jakož i předpokládaný termín podání věci vyšetřovateli.

Čl. 91

Náčelník OPK je povinen zabezpečit, aby zadržená osoba byla po provedení neodkladných úkonů předána spolu se spisovým materiálem (protokol o zadržení, usnesení o zahájení trestního stíhání, protokol o výslechu svědka nebo zadrženého, popřípadě jiná důležitá dokumentace případu) vyšetřovateli nejpozději do 48 hodin od zahájení trestního stíhání.

Čl. 92

Do předání věci vyšetřovateli zajistí náčelník OPK střežení zadržených osob a zabrání jejich vzájemnému dorozumívání, zejména jedná-li se o společníky (spolupachatele). Střežení mohou provádět mladší kontrolori OPK nebo pohraničníci čety OPK, popřípadě příslušníci oddělení ochrany státních hranic.

Čl. 93

Dokumentace poznatků získaných OPK je zpravidla prováděna formou:

- a/ záznamu ze předepsaných telekopíech a jiným operačním prostředím;
- b/ fotodokumentace zachycených, zabavených, zajištěných materiálů, dokumentů, adres, sítí, plánů, poznámek, návrhů, venek, dopisů, štítků, akcí, dopravních prostředků a

Hlava dvadécia

Používání zpravodajské a operativní techniky a operativní technické prostředky

Čl. 94

Při provádění cestovních důkazů, kontrole dopravních prostředků a placení operativní úkolů používají OPK prostředky zpravodajské a operativní techniky, které se člení na:

- a/ zpravodajské technické prostředky;
- b/ operativně technické kontrolní prostředky;
- c/ operativně technické prostředky.

Čl. 95

(1) Za cílové a konapřímání využitím zpravodajské a operativní techniky a operativně technických prostředků, je: evidenci, úplnost, uskladnění a ošetření odpovídá náčelník OPK.

(2) Při práci se zpravodajskou a operativně technickými prostředky se učí zřídkem a odborně připravují příslušníci OPK.

Čl. 96

(1) Vybavení OPK zpravodajskou a operativní technikou zabezpečuje VI. správa přímo nebo cestou 6. odboru správy Státní bezpečnosti v souladu s požadavky náčelníka OPK po-

dle zvláštních předpisů*). Odbor pasové kontroly Praha - Ružyně vybavuje VI. správa přímo.

[2] Vyžádá-li si to operativně situace, může být zpravodajská a operativní technika na OPK dočasně obsluhována přímo příslušníky 6. odboru příslušné správy Státní bezpečnosti nebo VI. správy.

Čl. 97

Brigády PS, KO OSH a operativně technické oddělení zpravodajské správy hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic zabezpečují vybavení OPK operativně technickými prostředky podle požadavků náčelníka OPK v souladu se zvláštními předpisy**).

Čl. 98

[1] Náčelník OPK zabezpečuje využití zpravodajské a operativní techniky zejména k provádění rozborů cizích pasů, zjišťování jejich markantů, změny v textu nebo jejich celkového složení s cílem odhalit falsifikáty. U zjištěných případů zpracovává OPK fotodokumentaci, kterou současně se zprávou k danému případu předkládá cestou nadřízeného náčelníka zpravodajské správě hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic k dalšímu opatření.

[2] Obdobným způsobem postupuje náčelník OPK při zjištění výskytu nově zavedených cestovních dokladů jednotlivých kapitalistických států.

*) Služební předpis A-oper-VI-1.

**) Systemizace foto a reprotchniky u hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic a podřízených součástí, vydaná VI. správou 19. července 1974.

Hlava třináctá

Vojsková ochrana hraničních přechodů

Čl. 99

K zajištění ochrany hraničního přechodu, jakož i jeho objektů je náčelníku OPK na státních hranicích s NSR a Rakouskem přidělena četa OPK, která je mu přímo podřízena.

Čl. 100

[¹] Hlavním úkolem čety OPK je zabránit jakémukoliv narušení státních hranic přes hraniční přechod.

[²] K zabezpečení tohoto úkolu jsou podle rozhodnutí náčelníka OPK vysílány velitelem čety OPK příslušné hlídky k plnění úkolů na silničních, železničních nebo říčních hraničních přechodech. Hlídky plní úkoly pod přímým řízením a kontrolou příslušníka OPK.

Čl. 101

[¹] Velitel čety OPK je přímo podřízen náčelníku OPK. Je přímým nadřízeným všech příslušníků čety OPK.

[²] Velitel čety OPK odpovídá za výkon služby příslušníků čety OPK k ochraně státních hranic na hraničním přechodu, jejich bojovou pohotovost, bojovou a politickou přípravu, výchovu, vojenskou kázeň, morálně politický stav, přípravu psů, výcvik služebních psů, udržování vnitřního pořádku u čety OPK, bezvadný stav a neporušenost výzbroje a materiálu čety OPK.

[³] Velitel čety OPK je kromě povinností vyplývajících ze zvláštních předpisů*) povinen:

a/ znát dokonale systém vojskové ochrany státních hranic na hraničním přechodu, způsob využívání sil a prostředků

*) Řád vnitřní služby ozbrojených sil Československé socialistické republiky Zákl-1-1.

k ochraně hraničního přechodu a podle rozhodnutí náčelníka OPK zpracovávat plán služby k ochraně hraničního přechodu;

- b/ plnit podle pokynů náčelníka OPK úkoly související s organizací a prováděním ochrany hraničního přechodu;
- c/ provádět podle rozvrhu zaměstnání bojovou a politickou přípravu (s výjimkou odborné přípravy) pohraničníků čety OPK;
- d/ vyhodnocovat nejméně jednou za 14 dní s pohraničníky čety OPK plnění úkolů ve službě, v bojové a politické přípravě, kázni a o výsledku informovat náčelníka OPK;
- e/ podílet se aktivně na provádění politickovýchovné a kulturně výchovné práce mezi pohraničníky čety OPK;
- f/ organizovat sportovní soutěže v souladu s plánovanými opatřeními brigády PS a dbát o zapojení pohraničníků čety OPK do zájmové tělovýchovy.

Čl. 102

Velitel čety OPK zpracovává tyto dokumenty:

- a/ plán výkonu služby k ochraně hraničního přechodu;
- b/ rozvrh zaměstnání bojové a politické přípravy;
- c/ plán politické, kulturní, masové a sportovní činnosti jednotky na 14 dnů.

Čl. 103

Základní výcvik služebních psů pro potřeby OPK je prováděn ve speciálních kursech. U čety OPK jsou prováděny nácviky služebních psů s cílem upevňovat návyky a zvyšovat tak jejich použitelnost při výkonu služby na hraničním přechodu.

Čl. 104

K výkonu služby jsou velitelem čety OPK veleny následující hlídky pohraničníků čety OPK:

- a/ dozorčí čety (DČ);
- b/ hlídka dopravní kontroly (HDK);
- c/ zajišťovací hlídka (ZH);
- d/ hlídka u signální závory (HSZ);
- e/ hlídka u bezpečnostní závory (HBZ).

Čl. 105

Dozorčí čety OPK je velen zpravidla z nejschopnějších pohraničníků čety OPK nebo velitelů družstev na dobu 12 hodin a plní zejména tyto úkoly:

- a/ zabezpečuje vysílání hlídek k výkonu služby podle plánu velitele čety OPK;
- b/ zabezpečuje účast na provádění bojové a politické přípravy;
- c/ dbá na dodržování pořádku a čistoty v objektu čety OPK, výstroje a výzbroje pohraničníků čety OPK vysílaných do služby;
- d/ odpovídá za uložení zbraní a střeliva.

Čl. 106

(1) Hlídka dopravní kontroly čety OPK je složena z jednoho nebo více pohraničníků čety OPK, vyzbrojených pistolí vzor 50, upevněnou na opasku a ustrojených do kombinézy. Plní úkoly při prohlídce dopravních prostředků přejíždějících státní hranice (čl. 61).

(2) Hlídka dopravní kontroly čety OPK je zpravidla posílána psovodem se služebním psem. Pokud je na silničním hraničním přechodu k prohlídkám nákladních dopravních prostředků použit služební pes, musí být pro jeho činnost vytvořeny vhodné podmínky.

(3) Prohlídku železničních dopravních prostředků provádí hlídka dopravní kontroly čety OPK tak, aby nedošlo k narušení grafikonu železniční přepravy. Může plnit i úkoly uvnitř železničních osobních vagónů při prohlídce střešních prostorů.

Čl. 107

(¹) Zajišťovací hlídka čety OPK je složena z jednoho nebo více ozbrojených pohraničníků čety OPK. Plní úkoly při zajišťování dopravních prostředků po dobu jejich odbavování příslušníky OPK nebo mladšími kontrolory OPK. Členové hlídky jsou při zajišťování osobních vlaků ustrojeni do vycházkového stejnokroje a vyzbrojeni pistolí vzor 50, upevněnou na opasku. Při zajišťování nákladních vlaků jsou ustrojeni do pracovního obleku a vyzbrojeni dlouhou zbraní.

(²) Zajišťovací hlídka čety OPK plní zejména tyto úkoly:

- a/ střeží po dobu odbavování dopravního prostředku s cílem zabránit nastoupení nebo vystoupení osob, nebo případnému předávání materiálů z dopravních prostředků;
- b/ zajišťuje bezpečnost hlídky dopravní kontroly a zabraňuje pohybu nepovolaných osob v prostoru stání a odbavování dopravních prostředků;
- c/ umísťuje se při zajišťování železničního dopravního prostředku tak, aby měla přehled přes celou vlakovou soupravu (na začátku a konci vlaku, na lávce, věži nebo bezprostředně u dopravního prostředku apod.);
- d/ střeží v případě potřeby zadržené nebo podezřelé osoby na OPK.

Čl. 108

(¹) Hlídka u signální závory čety OPK je složena zpravidla ze dvou pohraničníků čety OPK. Je vyzbrojena dlouhou zbraní a ustrojena do vycházkového stejnokroje.

(²) Hlídka u signální závory čety OPK plní zejména tyto úkoly:

- a/ střeží závoru a přilehlý terén a zabraňuje proniknutí osoby nebo dopravního prostředku přes silniční hraniční přechod;
- b/ prověřuje totožnost osoby přicházející nebo přijíždějící na hraniční přechod a zjišťuje účel její cesty. U osoby jedoucí do zahraničí prověřuje, zda vlastní cestovní doklady a zjištěné poznatky předává ihned telefonicky na OPK;

- c/ propouští osoby a dopravní prostředky do prostoru celního; vypouští osoby a vozidla přes signální závoru do vnitrozemí;
- d/ uvědomuje v případě násilného pronikání dopravního prostředku do prostoru hraničního přechodu stanoveným způsobem příslušníky OPK a hlídku u bezpečnostní závory.

Čl. 109

[¹] Hlídka u bezpečnostní závory čtyř OPK je složena zpravidla ze dvou pohraničnicků čtyř OPK. Je vyzbrojena dlouhou zbraní a vystrojena do vycházkového stejnokroje.

[²] Hlídka u bezpečnostní závory čtyř OPK plní zejména tyto úkoly:

- a/ střeží bezpečnostní závoru a přilehlý terén; nepropouští do zahraničí osoby bez souhlasu příslušníků OPK a zabráňuje násilnému proniknutí dopravního prostředku do zahraničí;
- b/ propouští podle pokynů příslušníků OPK dopravní prostředky do zahraničí a naopak;
- c/ sleduje provoz v celního a na přístupové komunikaci a hlásí závadné poznatky ihned na OPK;
- d/ nepropouští bez souhlasu náčelníka OPK přes bezpečnostní závoru příslušníky OPK, orgány CS ani Státní banky československé;
- e/ rozmištuje se u bezpečnostní závory po přijetí signálu od hlídky u signální závory o násilném pronikání dopravního prostředku tak, aby mohla účinně použít zbraně a zadržet osoby nacházející se v tomto prostředku.

Čl. 110

Délku služby jednotlivých hlídek stanoví podle operativní situace náčelník OPK, nejdéle však na dobu 12 hodin; přičemž je povinen zajistit odpočinek, výcvik a volno pohraničnicků čtyř OPK. V případě změny operativní situace může náčelník OPK dobu služby prodloužit; musí však zajistit řádný odpočinek.

Čl. 111

Mladším kontrolorům OPK a pohraničnickům čety OPK je zakázáno při výkonu služby na hraničním přechodu přijímat od cestujících dary nebo používat jejich služeb.

H l a v a č t r n á c t á

Režimní opatření na hraničním přechodu

Čl. 112

[¹] Režim na hraničním přechodu a v celníšti je souhrn opatření, která slouží k zajištění spolehlivé ochrany státních hranic, plynulosti a bezpečnosti při odbavování osob a dopravních prostředků, jakož i k dodržování nutné kázně a pořádku odbavujícími osobami, příslušníky OPK, mladšími kontrolory OPK a pohraničnickými četami OPK, orgány CS, popřípadě ostatními pracovníky různých služeb působících v prostoru hraničního přechodu.

[²] Pravidla režimu na hraničním přechodu stanoví náčelník OPK po dohodě s vedoucím celnice (odbočky) a po konzultaci s orgány zainteresovanými na přepravě přes státní hranice.

[³] Za dodržování režimu na hraničním přechodu odpovídá náčelník OPK. Na hraničních přechodech, kde jsou prováděny společné služby, je režim v celníšti stanoven po dohodě s pasovými a celními orgány sousedního socialistického státu. Režimní opatření jsou zpracována písemně a jeden výtisk je předán náčelníku pasové kontroly sousedního socialistického státu.

Čl. 113

Celníště je vymezený prostor, zpravidla oboustranně ohrazený závorami nebo jiným způsobem, v němž se provádí odbavování osob a dopravních prostředků, které překračují státní hranice. Při zvýšené frekvenci se považuje za celníště i

prostor mimo ohraničení, pokud je v něm prováděno odbavování osob a dopravních prostředků.

Čl. 114

Vstup do prostoru celníště je povolen pouze osobám a dopravním prostředkům překračujícím státní hranice na řádné cestovní doklady a osobám, které v celníšti plní služební úkoly. Ke vstupu do prostoru celníště se vyžaduje příslušné povolení, tj. propustka do hraničního pásma nebo povolení k rozmluvě, popřípadě obchodnímu jednání na hraničním přechodu.

Čl. 115

Souhlas ke vstupu do prostoru celníště osobám, které nemají příslušná povolení a mají zde plnit důležité práce spojené se zajištěním řádného chodu hraničního přechodu a služeb (např. řidiči vozidel podniků veřejného stravování, zásobování, taxikáři atd.), uděluje v odůvodněných případech náčelník OPK.

Čl. 116

Příslušníci SNB, kteří mají zabezpečovat na hraničním přechodu služební úkoly a nemají propustku do hraničního pásma, mohou vstupovat do celníště jen se souhlasem velitele brigády PS nebo jeho zástupce, popřípadě zpravodajské správy hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic a v případě nebezpečí z prodlení se souhlasem náčelníka OPK.

Čl. 117

Počet dopravních prostředků, které jsou vpuštěny do celníště k odbavení stanoví náčelník OPK po dohodě s vedoucím celnice (odbočky) na základě místní situace. Tam, kde jsou prováděny společné služby, též v dohodě s náčelníkem pasové kontroly sousedního socialistického státu.

Čl. 118

[¹] Fotografování, filmování, zakreslování nebo jiné zaznamenávání cestujícími na hraničních přechodech, jakož i na mezinárodních letištích je povoleno, pokud není vysloven zákaz podle zvláštních předpisů*).

[²] Filmování na hraničních přechodech a mezinárodních letištích mohou příslušné československé nebo zahraniční organizace uskutečnit jen se souhlasem vydaným písemně tiskovým odborem FMV v dohodě s hlavní správou Pohraniční stráže a ochrany státních hranic.

Čl. 119

Při předávání nebo přebírání zboží na hraničním přechodu pracovníky hospodářských organizací se OPK řídí povolením vydaným k tomuto účelu. Výjimky může povolit velitel brigády PS, náčelník KO OŠH nebo náčelník hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic.

Hlava patnáctá

Spolupráce OPK s útvary FMV, SNB a ostatními orgány

Čl. 120

[¹] V zájmu úspěšného plnění úkolů na hraničním přechodu OPK zejména spolupracuje:

- a/ s velitelem roty PS nebo náčelníkem oddělení ochrany státních hranic, v jehož úseku je dislokováno;
- b/ s útvary Státní bezpečnosti a OLK StB ve věci ochrany vlastního prostředí, při předání nebo převzetí zpráv a informací majících vztah k přepravě přes státní hranice a vlastní ochraně státních hranic;
- c/ s příslušnými základními útvary Veřejné bezpečnosti, po-

*) Zákon č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství.

kud jde o otázky ve vztahu k silničnímu, železničnímu, leteckému a říčnímu hraničnímu přechodu;

- d/ s celními orgány;
- e/ s pracovníky Státní banky československé a s jejím příslušným ředitelem;
- f/ s orgány železniční, silniční, říční a letecké přepravy, pokud jde o otázky týkající se přímo přepravy přes státní hranice;
- g/ s ostatními orgány a organizacemi zainteresovanými na přepravě přes státní hranice.

(²) Náčelník OPK upřesňuje vzájemnou součinnost s útvary a orgány uvedenými v odstavci 1 podle situace písemnou nebo ústní formou.

Čl. 121

Na hraničních přechodech se sousedními socialistickými státy, kde je prováděn společný výkon služby, náčelník OPK úzce spolupracuje s náčelníkem pasové kontroly (podle potřeby i celní kontroly) sousedního socialistického státu.

H l a v a š e s t n á c t á

Zdravotnická ochrana státních hranic na hraničních přechodech

Čl. 122

Zdravotnickou ochranu státních hranic provádí OPK podle zásad stanovených hlavním hygienikem České socialistické republiky nebo hlavním hygienikem Slovenské socialistické republiky, popřípadě federálním ministerstvem zemědělství a výživy, pokud není prováděna pracovníky státní zdravotnické, veterinární nebo fytokaranténní služby. Výjimku tvoří odbor pasové kontroly Praha - Ruzyně, kde zdravotnickou ochranu zajišťuje hygienická služba Národního výboru hlavního města Prahy.

Čl. 123

[¹] V případě výskytu závažných epidemických onemocnění v některých oblastech a státech světa, kdy hrozí nebezpečí přenosu epidemií na území ČSSR, jsou osoby přijíždějící ze států určených hlavním hygienikem České socialistické republiky nebo hlavním hygienikem Slovenské socialistické republiky povinny předložit OPK lékařské potvrzení o očkování, zejména proti pravým neštovicím.

[²] Kontrolu mezinárodních očkovacích průkazů, zejména prověrku jejich platnosti provádí OPK podle pokynů vydaných hlavním hygienikem České socialistické republiky nebo hlavním hygienikem Slovenské socialistické republiky.

Čl. 124

[¹] Při výskytu epidemie hospodářského zvířectva v ČSSR nebo na území sousedních států řídí se OPK veterinárně sanitárními opatřeními stanovenými vládou ČSSR nebo federálním ministerstvem zemědělství a výživy, popřípadě příslušnou veterinární institucí. K zabezpečení jejich realizace vydává hlavní správa Pohraniční stráže a ochrany státních hranic pro OPK příslušné pokyny.

[²] V případě výskytu epidemického onemocnění hospodářského zvířectva (slintavkou, kulhavkou, morem apod.) mohou být na hraničních přechodech vybudovány ochranné sanitární pásy. Za jejich uvedení do provozu a údržbu odpovídá okresní veterinární služba.

[³] Náčelník OPK zabezpečuje pracovníkům zdravotnické a veterinární služby nerušené plnění jejich úkolů, při dodržení podmínek stanovených pro vstup do prostoru hraničního přechodu.

Čl. 125

[¹] Při zajišťování protiepidemické ochrany státních hranic spolupracuje náčelník OPK s náčelníkem zdravotnické a veterinární služby příslušné brigády PS nebo s hygienikem krajské správy SNB.

[2] Náčelník OPK je povinen účinně napomáhat k zabezpečení a dodržování všech stanovených zdravotnických a veterinárních opatření.

Čl. 126

Protiepidemická ochrana státních hranic zejména spočívá v

- a/ očkování všech osob přijíždějících do ČSSR ze států s výskytem závažných epidemických nemocí, které se nemohou prokázat platným očkovacím průkazem;
- b/ očkování příslušníků OPK;
- c/ určení hraničních přechodů, které zůstanou v případě výskytu karanténní nemoci v sousedním státě otevřeny a na kterých budou kontrolu očkovacích průkazů nebo očkování cizích státních příslušníků provádět pracovníci zdravotnické služby, popřípadě na kterých budou provádět kontrolu očkovacích průkazů pouze příslušníci OPK nebo orgány CS;
- d/ udržování úzké spolupráce OPK s určenými zdravotnickými zařízeními příslušných okresů provádějícími na hraničních přechodech potřebná zdravotnická opatření.

Čl. 127

Zdravotnickou ochranu státních hranic z hlediska přepravy hospodářských produktů, potravin a zvířectva zabezpečují příslušná fytokaranténní zařízení ve spolupráci s orgány CS a za účinné pomoci náčelníka OPK.

H l a v a s e d m n á c t á

Vedení dokumentace na OPK

Čl. 128

K zabezpečení řádného přehledu o výkonu služby, frekvenci osob a dopravních prostředků, jakož i výsledků dosa-

žených v činnosti OPK nebo jiných důležitých událostí je vedena na OPK tato dokumentace:

- a/ **kniha služby** — vede ji osobně náčelník OPK a v jeho nepřítomnosti určený zástupce. Jde o základní dokument, který dává přehled o denním výkonu služby u OPK. V knize služby jsou vedeny záznamy o závažných rozhodnutích a událostech, přehled o použití zbraně, o chemických prostředcích a výsledcích prověrek. Záznamy musí být prováděny denně, přesně podle předtisku jednotlivých rubrik;
- b/ **měsíční plán služby** — vede jej osobně náčelník OPK a v jeho nepřítomnosti určený zástupce. Vyznačuje se v něm rozhodnutí náčelníka OPK na složení jednotlivých směn a hlídek k zabezpečení výkonu služby na OPK;
- c/ **evidence blokováných osob** (jednorázová nebo trvalá blokáce a INO) — vede ji určený příslušník OPK. Zařazování a vyřazování požadavků blokáce se provádí denně pod přímou kontrolou náčelníka OPK nebo jeho zástupce;
- d/ **kniha předání a převzetí služby** — vede ji v evidovaném sešitě (knize) dozorčí důstojník pasové kontroly, slouží k evidenci předávání výkonu služby, o použití pomůcek určených k výkonu služby, vydaných pokynů a nařízení pro výkon služby;
- e/ **deník přijatých a odeslaných zpráv** — vede jej dozorčí důstojník pasové kontroly a správnost jeho vedení a splnění úkolů vyplývajících ze záznamů kontroluje denně náčelník OPK nebo jeho zástupce a stvrzuje svým podpisem;
- f/ **evidence vystavených a odebraných zbrojních průvodních listů** — se vede podle zvláštních předpisů*);
- g/ **evidence příjezdu vízových cizinců** — zpracovává se na všech OPK a slouží jako pomůcka pro vnitřní potřebu OPK;
- h/ **dokumentace vojenského zabezpečení OPK** — OPK na hranicích s kapitalistickými státy zpracovává plány součinnosti s jednotkami PS pro případ pokusu o násilný přechod s vyznačením palebných úseků pro činnost hlídek na signální a bezpečnostní závoře a plán součinnosti při napadení hraničního přechodu. Plán vojenského zajištění OPK schvaluje velitel brigády PS.

*) RN HS PS OSH č. 049/1976.

Čl. 129

Ostatní dokumentace OPK, která nemá bezprostřední vztah k přímému výkonu služby, například plán školení nebo dovolené, záznamy o čerpání dovolené apod., se vede podle pokynů velitele brigády PS nebo náčelníka KO OSH.

Čl. 130

Evidence písemností, služebních předpisů, pomůcek, rozkazů a nařízení, jakož i manipulace s nimi, jejich vyřizování a skartace se provádí podle zvláštních předpisů*).

*) Služební předpisy MV-adm-I-1, MV-adm-I-3 a MV-adm-I-5.